

УДК 101.2+027.7:378

ОПЕРАТИВНА ІНФОРМАЦІЯ ЯК СВИТОГЛЯДНИЙ АСПЕКТ БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ЕПОХИ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Сизранова С.В.

Коледж комп'ютерних технологій та економіки
Київського національного авіаційного університету

Кофто Д.Г.

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Здійснена спроба проаналізувати етимологію поняття «оперативна інформація» та її застосування на електронних носіях в установах консолідованої інформації; окреслено аспекти інституційного обґрунтування прогнозування результатів і наслідків цих процесів, подальшої розробки соціально-політичних і соціокультурних програм.

Ключові слова: оперативна інформація, установи консолідованої інформації, бібліотечно-інформаційна галузь, філософія інформаційної культури, система соціальних комунікацій.

Постановка проблеми. З розвитком інформаційно-комунікаційних технологій поняття «оперативної (тимчасової, швидкодіючої) інформації» займає вагоме місце в електронній мережі та передбачає сутнісні глобалізаційні складові. Інформація є інструментом впливу у всіх галузях життєдіяльності суспільства та відіграє вагомий роль у процесах формування інформаційного суспільства. Значення поняття оперативної електронної інформації стрімко зростає та впритул стосується системи соціально-комунікаційних потреб соціуму та діяльності бібліотечно-інформаційних установ зокрема.

Процес інтеграції українського суспільства до міжнародних медіа систем, змінює акценти в діяльності установ консолідованої інформації. Інтелектуальний попит на швидкодіючу інформацію, векторую наукову громаду поглянути на здобутки та проблеми діяльності установ консолідованої інформації, бібліотек, архівів, музеїв, інформаційно-аналітичних підрозділів з точки зору трансляції, ретрансляції інтелектуальних запитів соціуму.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукове підґрунтя досліджень та інституалізація процесів, пов'язаних з використанням оператив-

ної інформації, узагальнення її практичних досягнень наразі не відповідає викликам суспільства. Роботи характеризуються світоглядно-філософськими, статистичними та математичними підходами, не занурюючись у питання виокремлення та етимології поняття оперативної інформації.

Загальна інституалізація теорії інформації, поняття оперативної інформації в системі соціальних комунікацій ґрунтовно досліджено в роботах М. Кастельса, М. Маклюена, Й. Масуди, [2, 4, 5] та ін. Поняття оперативної інформації в бібліотечно-інформаційній системі соціальних комунікацій, з вагомим теоретичним підґрунтям, представлено в роботах О. Онищенко, В. Горового, Л. Дубровіної, Л. Чуприни [6, 11] та ін. Так, бібліотечна галузь, корегуючись досвідом суміжних наук повинна впроваджувати поняття оперативної інформації з інтегруванням бібліотечної інфраструктури до міжнародних медіа систем, що в кінцевому результаті позитивно вплине на ступінь поінформованості, інтелектуалізації користувача.

Всесвітньо знаний науковець М. Кастельс вважає, що нові технології, пов'язані з виробництвом інформації як нематеріальних благ, формують принципово нове, інформаційне суспільство. Інформаційна епоха породжує суспільство, яке є не

тільки глобальним, але ще і мережевим. Дослідник переконливо доводить, що ступінь володіння інформаційними технологіями визначає місце країни в світовій інформаційній ієрархії. Однак, країни з асиметричною державною політикою, як Україна, можуть опинитися поза межами світової електронної інформаційної системи [2].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми: У статті зроблена спроба проаналізувати теоретичне підґрунтя сутності поняття «оперативна інформація»; окреслити значення оперативної інформації в системі соціальних комунікацій та джерела сутності і значення оперативної інформації для установ консолідованої інформації та бібліотек зокрема.

Мета статті. Суть роботи полягає у окресленні специфіки електронної мережі, як джерела оперативної інформації та інтернет-середовища як джерела оперативної інформації в установ консолідованої інформації, бібліотеках, архівах та інформаційно-аналітичних службах України.

Виклад основного матеріалу. Зазвичай, соціальний вимір досліджень комунікаційних складових, через поняття оперативної пам'яті, фокусує об'єкт у притаманному для нього середовищі, наприклад у етнічній групі, за релігійною диференціацією, господарсько-культурним типом, мовним сегментом та/або соціальною групою, питаннями гендерної політики, освітою, професією, фахом, віковими особливостями. Вчені фіксують об'єкт в соціальних умовах; експериментують з об'єктом у реальних або лабораторно відтворених умовах; аналізують результати спостережень відносно заданих параметрів; проводять соціально зорієнтовану інтерпретацію результатів [12].

Оперативна інформація – необхідна складова життєдіяльності різних соціокультурних прошарків та розглядається як феномен соціальної комунікації на хронологічному, місцевому, регіональному, національному, інституційному, глобалізаційному рівнях. Оперативна інформація важлива й на багатоступеневих рівнях соціально-комунікаційної взаємодії: особистісні, масові, державні, міжнародні, міжцивілізаційні; соціально-групові; міжособистісні. Поєднання вище наведеного, дає змогу виявляти й пізнавати різну архітектуру суті оперативної інформації в філософії інформаційної культури системи соціальних комунікацій [6].

Водночас, відсутність мультидисциплінарного та міжгалузевого дослідження особливостей впровадження оперативної інформації системи соціальних комунікацій в діяльності установ консолідованої інформації зумовлює подальшу розробку проблеми, що ґрунтується на лавиноподібному розвитку техніко-технологічної та комунікаційної складової соціальних медіа, розширенні сфери їх взаємодії в сучасному соціумі і відставанням теоретичного обґрунтування цих процесів.

Для дослідження суті оперативної інформації у прикладному сенсі, як інформації про поточний стан джерела, що застосовується індивідом для прийняття рішень в управлінні суспільними процесами, що вивчається галузевими науками, інформаційного менеджменту, фінансів, безпеки особи та держави, необхідно корегуватись теоретичним підґрунтям, зокрема дослідженнями М. Маклюєна, І. Масуди, які вивчали значення

інформації та ролі установ консолідованої інформації у сучасних умовах з питань становлення глобального інформаційного суспільства [4, 5].

У низці ґрунтовних робіт О. Онищенка, В. Горюгового наголошено на необхідності мультигалузевого застосування оперативної інформації в роботі бібліотечних установ. Вчені переконливо констатують про роль оперативної інформації у рефлексії управлінських структур, що покликані професійно реагувати на поточні виклики. Наголошують на взаємозалежності процесів розвитку соціальних комунікацій і еволюції бібліотек, необхідності оновлення бібліотечних установ з метою підвищення ефективності використання інформаційних ресурсів. Значний інтерес для дослідження становлять погляди щодо ролі і перспектив інформаційно-аналітичної діяльності бібліотек, зокрема значення оперативної інтернет-інформації в інформаційному забезпеченні управлінської діяльності [6].

Особливий вплив на формування предмета дослідження мали концептуальні підходи до визначення стратегічних напрямів розвитку бібліотечної освіти українськими вченими у сучасних умовах [1]. Розроблена концепція трансформації бібліотеки у загальнодержавний науково-інформаційний комплекс, яка стала вагомим внеском у переосмислення ролі й місця бібліотеки як соціального інституту, усвідомлення можливості розширення меж її функціонування у різних сферах суспільного життя [6].

Докладно обґрунтовані висновки про місце і перспективи бібліотечних структур в інформаційній складовій Україні представлені в монографії Л. Чуприни «Оперативна інтернет-інформація в інформаційно-аналітичній діяльності бібліотек України», в якій стверджується про роль оперативної інформації в діяльності бібліотечних установ, що поєднують інформаційні потоки через електронне каталогування, аналітико-синтетичну обробку інформації, інформаційний менеджмент та утамування інтелектуальних запитів користувачів [11].

Звернення до праць науковців Н. Бачинської [3], Т. Данилової [12], Г. Салати [7, 9] відображає наріжні проблеми бібліотечно-інформаційної галузі: визначення стратегічних напрямів інформаційної освіти [1], асиметрії державної політики бібліотечно-інформаційної галузі [8, 10], філософії інформаційного суспільства [13], що в умовах інформаційно-комунікаційних технологій постають перед бібліотечними установами України, сучасної трансформації бібліотечних функцій та послуг відповідно до стратегічних напрямів розвитку бібліотек в інформаційному суспільстві та оперативної пам'яті зокрема [14].

Зростання ролі оперативної інтернет-інформації в системі соціальних комунікацій, передуде інституалізація понятійного апарату. Тривалий час окреслене поняття здебільшого вживалося лише у сфері забезпечення безпеки держави й особи, і насамперед органами, працівниками, що здобували та використовували цю інформацію – спеціальні державні служби, розвідка, військові, поліція, вищі посадові особи держави. Саме в контексті цієї діяльності і трактувалося поняття.

Скажімо: оперативна інформація – вагова складова контррозвідувальної інформації; розвід-

увальна, контррозвідувальна, оперативно-розшукова інформація; економічна інформація, медична інформація та ін. Наразі термін широко застосовується в різних галузях життєдіяльності соціуму.

Епоха соціальних комунікацій глобалізованих викликів подає поняття оперативної інформації як: офіційні статистичні показники, неопубліковані дані, що є результатом безпосереднього спостереження, особистого досвіду, різних експериментів, інформація у реальному часі; інформація короткострокових прогнозів; інформація оперативного менеджменту; інформація для прийняття управлінських рішень; довгострокового і поточного планування і т. д і т. п.

У практичній діяльності розуміння та застосування терміну оперативної інформації носить вузькогалузевий характер, зі специфікою трактування у залежності від видів економічної діяльності, наприклад, в управлінських системах, у бухгалтерському обліку, у межах підприємства, рекламі, торгівельному маркетингу та ін.

З розвитком інформаційно-комунікаційних технологій нові засоби передачі інформації, а саме всесвітня електронна мережа, персональний комп'ютер, медіа-центр, планшет, смартфон, фаблет, ноутбук, нетбук, флагман, usb-накопичувач, значною мірою розв'язали суперечність між швидкістю старіння оперативної інформації та швидкістю її доставки, забезпечили високий рівень поточності, оновлення інформації з усіх сфер життєдіяльності.

Нез'ясованість теоретичного та методологічного базису поняття оперативної пам'яті сьогодні, невиявленість ролі та значення філософської парадигми в дослідженні поняття, зумовлюють її актуальність розробки об'єктних, суб'єктних і позасуб'єктних світоглядних аспектів. Введення в розгляд різноманітних проявів наукового буття, що не було відображено у філософській рефлексії, дозволяє поставити питання про значення практичної складової в дослідженні поняття оперативної інформації [13].

Висновки і пропозиції. Теоретично-методологічний базис до вивчення питання оперативної інформації ґрунтується на наукових поглядах, засадах, теоріях і концепціях, викладених у фундаментальних працях з питань системи соціальних комунікацій, соціології, філософії, однак інституалізація оперативної інформації чекає на своє системне дослідження.

Етимологія поняття оперативної інформації окреслена у науково-теоретичному та прикладному рівнях, що дозволяє окреслити межі визначення поняття оперативної інформації як інформації про поточний стан будь-якого інформаційного об'єкта, який у ХХІ ст. лавиноподібно соціалізується та розширює його межі застосування.

Видається необхідним продовжити наукові пошуки, корегуючись мультидисциплінарними підходами у дослідженні поняття у сенсі суспільної взаємодії. Сплав когнітиву загальнонаукових методів дослідження виявить вплив тенденцій розвитку вітчизняної інтернет-спільноти на феномен оперативної інтернет-інформації, що екстрапольовано на її застосування в діяльності установ консолідованої інформації, бібліотек, архівів, музеїв та інформаційних служб.

З метою інституалізації тези про зростаюче значення оперативної інформації була здійснена спроба проаналізувати сутність поняття оперативної інформації, її роль у глобалізаційних процесах, тенденції у формуванні й розвитку інтернет-середовища як джерела оперативної інформації для бібліотек України, особливості використання оперативної інформації в інформаційно-аналітичній діяльності бібліотек, перспективи розвитку цієї діяльності в контексті запитів користувачів та ін. [14].

Вартує залучити комплексний підхід до подальшої розробки проблеми: причинно-наслідкові зв'язки, в сенсі зростання ролі оперативної електронної інформації в системі соціальних комунікацій; метод порівняльного аналізу та термінологічний метод для визначення стану розробки й уточнення понятійного апарату досліджуваної теми.

Нагальна потреба впровадження інформаційних техніко-технологічних складових в системі соціальних комунікацій потребує аналітичного прогнозування результатів і наслідків цих процесів, подальшої мультидисциплінарної розробки міжцивілізаційних рефлексій, онтологічно-філософських складових у огляденні інформаційного контенту системи соціальних комунікацій.

Проектування програмних систем на основі теоретизації та методологізації об'єктно-орієнтованого проектування, уніфікованого процесу визначає вихід когнітивної активності людини за межі репрезентативності і формування на її основі соціальної онтології інформаційного суспільства. Оперативна пам'ять є джерелом – у вигляді когнітивної активності людини та засобом – виведення на перший план ролі абстракцій та ієрархій, на ґрунті поєднання потенціалу людини з засобами теоретизації проектування.

Адже за М. Кастельсом, якщо економічно розвинені країни не зможуть освоїти новий спосіб інформаційного життя, заснований на постійному використанні інформації, то їх чекає проблема соціальної протилежності між власниками засобів виробництва і найманими робітниками, або поділ держав на Інтернет-заможних та Інтернет-незаможних, що державним інституціям України слід мати на увазі

Список літератури:

1. Бачинська Н. А. Базові концепції модернізації вищої бібліотечно-інформаційної освіти в Україні / Н. А. Бачинська // Вісник Книжкової палати. – 2015. – № 3. – С. 32–37.
2. Кастельс М. Інтернет-галактика. Міркування щодо Інтернету, бізнесу і суспільства / М. Кастельс. – Пер. з англ. – К.: Ваклер, 2007. – 304 с.
3. Клименко О. З., Бачинська Н. А. Електронні ресурси та електронні сервіси бібліотек ВНЗ III–IV рівнів акредитації Міністерства культури України / О. З. Клименко, Н. А. Бачинська // Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. Вип. 32. – К., 2011. – С. 328–340.
4. Маклюэн Г. М. Галактика Гутенберга. Становление человека печатающего / М. Маклюэн. – М.: Академический проект, 2005. – 496 с.

5. Масуда Й. Комп'ютопія / Й. Масуда // Філософська і соціологічна думка. – 1993. – № 6. – С. 36–50.
6. Розвиток ресурсної бази вітчизняного інформаційного середовища // НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2012. – 246 с.
7. Салата Г. В. Аспектуалізація діяльності публічних бібліотек України у проблемному полі державної інформаційної політики / Г. В. Салата // Наукові записки: [збірник наукових статей]. – Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. – Випуск СХХ (120). – 288 с. – С. 253–267.
8. Салата Г. В. Глобалізація предметної області бібліотечно-інформаційної галузі на прикладі діяльності публічних бібліотек України / Г. В. Салата // Історія науки і техніки: Зб. наук. праць. – К.: Вид-во ДЕУТ, 2013. – Вип. 4. – С. 224–229.
9. Салата Г. В. Природа людини в проблемному полі біокультурної антропології / Г. В. Салата // Історія науки і техніки: Зб. наук. праць. – К.: Вид-во ДЕУТ, 2014. – Вип. 5. – С. 231–236.
10. Салата Г. В. Учреждения консолидированной информации, или информационно-библиотечные центры Украины, в условиях евроинтеграции: к постановке проблемы / Г. В. Салата, Т. В. Данилова // Молодий вчений. – 2016. – № 8. – С. 253–256.
11. Чуприна Л. Оперативна інтернет-інформація в інформаційно аналітичній діяльності бібліотек України: монографія / Л. Чуприна. – Київ, 2014. – 208 с.
12. Danylova T. Overcoming the Cultural Differences: Parable as a Means of Intercultural Dialogue / T. Danylova // Anthropological Measurements of Philosophical Research. – Vol. 3. – 2013. – P. 42–51.
13. Danylova T. V. Eastern spiritual traditions through the lens of modern scientific worldview // Anthropological Measurements of Philosophical Research. – Vol. 5. – 2014. – P. 95–102.
14. Danylova T. Reorganization Asymmetry of Universal Information Centers in Ukraine: An Attempt at Civilizational Communication Analysis / T. Danylova, G. Salata // Research Revolution. International Journal of Social Science & Management. – 2016. – Vol. IV. – Issue 10. – P. 1–4.

Сызранова С.В.

Колледж компьютерных технологий и экономики
Киевского национального авиационного университета

Кофто Д.Г.

Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины

ОПЕРАТИВНАЯ ИНФОРМАЦИЯ, КАК МИРОВОЗЗРЕНЧЕСКИЙ АСПЕКТ БИБЛИОТЕЧНО-ИНФОРМАЦИОННОЙ КУЛЬТУРЫ ЭПОХИ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ

Аннотация

Предпринята попытка проанализировать этимологию понятия «оперативная информация» и ее применения на электронных носителях в учреждениях консолидированной информации, что требует теоретически обоснованного прогнозирования результатов и последствий этих процессов, дальнейшей разработки социально-политических и социально-культурных программ.

Ключевые слова: оперативная информация, учреждения консолидированной информации, библиотечно-информационная отрасль, философия информационной культуры, система социальных коммуникаций.

Syzranova S.V.

College of Computer Technology and Economics
Kyiv National Aviation University

Kofo D.G.

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

OPERATIONAL INFORMATION AS A WORLDVIEW ASPECT OF LIBRARIAN AND INFORMATION CULTURE IN THE DIGITAL AGE

Summary

This paper attempts to analyze the etymology of the «operational information» concept and its applications to electronic media in the institutions of consolidated information. This task requires a theoretically informed prediction of the results and consequences of these processes, further development of socio-political and socio-cultural programs.

Keywords: operational information, institutions of consolidated information, library and information industry, the philosophy of information culture, system of social communications.